

ЛБ 10
4750

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Б. Ш. Бр. 4826

ШКОЛСКИЙ ЛИСТЪ.

Одговорный уредникъ: Ђорђе Райковичъ.

Овай листъ излази сваке неделѣ еданпутъ. Цена му е до конца ове године 1 фор. съ поштариномъ.

Брой 1.

16. Октабра

1858.

Хвала Богу, ево намъ „Школскога листа“ — оѣте л' га радостно примити, мили друзи? Жеља е моя, да га весело примите. Скромный овай листакъ не иште заиета, да се јошъ унапредъ призна за Питію у народношколскимъ стварима. Онъ ће вамъ доносити вести и чланке, онакове чланке, кои способъ даю, да се моменти народношколекогъ развитка ясно познаду.

Валя намъ, да сложно дѣламо на дѣлу народне наставе. За то се пакъ оѣ пре свега, да знамо „колико е сатій,“ па за то намъ е потребанъ и листъ, баръ седмичный листъ, кои ће брзо долетати къ читателъима, саобштавајући знатне точке изъ народношколекогъ живота.

Богъ ће дати па ће добро быти. Народнойе школи дати *просторъ*, да се у своимъ одношаима реформира. Треба да кажемо миѣниѣ свога срца. Одъ насъ ће зависити, да л' да се оно, што е на артии, скорјамъ обистини. Поклонити ние намъ дужанъ нико ништа! Што оѣмо, валя сами да стечемо!

Овде ево морамъ едну речъ реѣи, кою ми практично учительско срце меѣ у уста. — Има людій, кои оѣ све яданѣмъ да придобию; они ядъ ядую свакоме казую — устмено и писмено — мислеѣи; и наипосле ће намъ се смиловати. Явелимъ: Тешко народной школи, учителяма народне школе, кадъ нѣой и нѣима валя изъ милости помагати! Яданѣ имъ не по-

маже ни за длаку, нит' игди јошъ просяка изъ мило-
сти учинише имућнимъ човекомъ. Други траже, да не-
што добию парницомъ и правотанѣмъ, говорећи: то и
то мора се дати нама и школи. Али имъ е сва мука
узалудъ, *докле годъ оскудѣва оно што е најболѣ, до-
кле се годъ на поедине учишелѣ и школе можепру-
жиши прстѣ съ омиознимъ ишанѣмъ: „заслужую л'
ови збия што више и болѣ?“* За то: Дай да мы сами
болѣи постанемо, па одма ће се све окренути на болѣ.
У нашемъ кругу нека нема ни едногъ учителя, кои
свое званіе и достојанство у свести верногъ испуња-
ваня дужности забораваля! свакій нека у своме раду
покаже *дѣла*, која су кадра поштованѣ придобити! По-
редъ тога, али текъ поредъ тога не треба да намъ ос-
кудѣва друго: яка свеза съ другарима и едномисле-
ницима. *Свакій поединце нека е вршанѣ, па — тако съ*
бракомъ саяуженѣ!

Р.

За што и како валя наставляти децу у природопису?

Природописъ учи насъ познавати природна ство-
рениа; за то е онъ по насъ врло користна наука. И
мы се у природи међу овимъ неброенимъ створенима
наодимо, ту се рађамо, нѣма се ранимо, поимо, оде-
вамо, огревамо, одъ нѣи живимо; све нужде и по-
требѣ, помоћи и забаве, усладе и пріятности живота,
и све споляшнѣ благо и богатство отуда имамо; наша
снага и слабость, здравлѣ и болестъ, дуг' векъ и смртъ
зависе одъ те узаймности; нужно е дакле да знамо
коя су природна створениа по насъ шкодљива, чимъ
и како, — а која асновита, да се одъ оны чувамо, а
овима користимо.

Ал' природна створениа разгледајући, нѣиовъ створѣ
и свойство, снагу и опредѣленѣ испитујући, едину и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

наилепшу прилику имамо, познати мудрость, милость и промисао Бога, кои сва та створени створи, свакомъ свое опредѣленѣ даде, ньювъ строй и брой, мложину родова и особа на и узаимность тако разреди, да сва скупа ту славну целость, светъ — Божии дивотворъ — сачиняваю, гди е све нужно и потребно, гди е све едно съ другимъ везано и наймудрие удешено, гди ничега нема безъ цѣли, гди се све едно мимо другога миче и ради, све се меня и ствара и раствара, спая и распая, раѣа и живи и мре, постае и нестает, — и опетъ та дивна целость и чуднии животъ природе стои неповреѣенъ, одъ конца до конца света.

Природописъ е една одъ найкрасни наука; са вишимъ сматранѣмъ и ислитивавѣмъ света найумнимъ е людма толико мила, да века свогъ не жале съ нбомъ проводить; а нижимъ сматранѣмъ и найманьой е деци толико драга, да юй се више него икоіой другой радую; юшь кадъ се валяно удеси, тешко да ће по дечи умъ и душу бити кое валяние науке. Овде е прилика извештити децу да найоштрѣе разматраю, сваку ситницу спазе, сваку разлику увате и све ясно означе, — а то е не ове науке, но живота ради, одъ големе вредноће. Ова е наука мложствомъ свои предмета најлепша рана и подстицанѣ оной животной дечиой памети и ономе више стварномъ нег' умномъ разуму; овде дете очима гледа и рукама вата редъ и зависность дѣйства и узрока, као такође и постепеность савршенства, те понятія та отудъ и у идеалний светъ преноси; а само онай, кои са лоѣикомъ видљивого и телесногъ света у невидљивый светъ сила и духовна уѣе, кадаръ е разумно мислити.

Ал' наука ова неброено предмета има, а сматраня овы предмета могу бити врло разновидна; користь да-

кле ове науке по децу зависи само одъ избора предмета, и одъ реда и начина ученя.

Што се избора тиче: Божія е уредба, да е свакоме створеню оно найнужніе и најпрече, што му е најближе; тако и човеку и детету; дакле валя то најпре и најболъ познавати. Мачка и мишь преча су намъ створеня, него лавъ и слонъ; текъ после свога долази редъ на туђе.

Што се реда тиче: Валяло бы почети са најпростіимъ створеньима, пакъ постепенце прелазити на савршенія, те на најсавршенія истерати; али е ово са децомъ веома мучно, ербо ій најпростіе, а то су бездушне ствари, врло мало занимаю, па нека бы се и најзанимљивіе удесиле.

Што се начина тиче, ту е сматранъ најглавни посао. Мудрованъ о природи, безъ познаваня, готово е лудованъ. Ни о најпознатіой ствари не говори ништа, докъ е не изнесешъ на очи питомцу, да іой онъ све честице добро сагледа. Описъ природны стварій безъ гледаня, то е описъ портрета, то е луђій посао него онога, што е съ пасошомъ дошао молеру, да му по опису мала ликъ умрлога оца. Али ни слике много не вреди, ербо ій силесія има, што начине веѣа чуда по деціой глави, него саме што су. Дакле стварь саму гдигодъ можешъ узми у шаке и деци у шаке подай, пакъ е испитуй, т. е. завируй, пипай и мириши и кушай и брой и мери съ децомъ, тако као да самъ ништа не знашь, па терай ій да то непрестано и свойски раде, еръ у томе е вештбанъ, а у вештбаню е изостраванъ чувствила и изображаванъ умны дарова; ово е пакъ главниа цѣль, него голо знанъ. Задаи деци некъ сама описую, еръ опише учити изъ кнѣиге на изусть, то е посве празанъ, да не речемо сметенъ посао.

Сматраюћи и описуюћи некъ најпре гледаю створъ, а после одредбу, — најпре крупниа уда, а после сит-

нія, — найпре спољни видъ, после унутрашній
строй.

Несташна деца нерадо се са едномъ ствари дуго баве, за то съ њима валя све на краће свршити; али се овде врло чувати треба, да ситну стварь не држе за главню нег' крупну. У овомъ обзиру има најгробни накарада у дечіој глави, млогій бы се учитель поплашио да ій види на яви; а самъ ій е незгодномъ сликомъ и іошъ незгоднимъ описомъ усадіо у дете.

Живостно казиванѣ деца најрадіе слушаю; ладанъ и мртавъ говоръ, то имъ е зеванѣ и спаванѣ. Ко деци сваку ситницу ослади и сваку стварь и окомъ и гласомъ као чудо покаже, одъ тога све што чую и виде — утубе.

Гди е годъ могуће децу питати, питай ій некъ одговараю сама; то е много вредніе него изреда казиванѣ; а никоя наука ние тако за питаня згодна, као ова (колико нога, перая, листиѣа; кое бое, величине, — како намештено, везано, окренуто и т. д.). Ко ово чини, па башъ ако и ние вештакъ, онъ деци науку омили. За изреда говоръ иште се врло велика вештина, а опетъ увекъ по децу много не вреди.

Извођенѣ фамилія и класа предузимлѣ се онда, кадъ е грађа за њи прикупљна; еръ са системомъ починяти, — пре ствари идеале састављати, то е натрашке посао, то е пре удова састављати тело.

Найсувопарни е посао, поедина створеня пролазити као одъ беде, а са системомъ навалити; то ће рећи убити деци сву волю и радованѣ. Више вреди едну стварь подробно познавати. То и деца воле, и користніе е по њи.

Све што е идеално и спекулативно предузимлѣ се најпосле, па ако то деца згоднимъ упуђиванѣмъ сама свате, онда имъ вреди, — друкчіе не.

А најгріотни е посао, кадъ учитель кодъ при-

ликѣ, кою у шакама има. и пакъ децу не научи, да по-
редъ млоштва и разновидности опетъ едноличностъ,
редъ, слогу, зависностъ и дивотну целостъ увате, —
да постепеностъ савршенства у створу телесномъ и
душевномъ, а узъ то и свое преимухство узиде, пакъ
изъ свега, — колико се то може — да позваду деца
мудростъ, милость и промисао Божій. ***

Помени Бога. *

Я знамъ две речце; ако ий и ты примишь у свое
ерце, имаешъ мира у животу, утехе на гробу, и на-
дава премо гроба. Те обе речце гласе:

помени Бога!

Помени Бога, кадъ ютромъ устаешъ; пакъ ће ти
бити данъ сретанъ и у књигу живота уписанъ. По-
мени Бога, кадъ оѣшъ да заспишь; пакъ ће ти бити
санъ миранъ. Помени Бога кадъ у школу улазишь; па
ѣшъ съ наукомъ живота излазити изъ нѣ. Помени
Бога кадъ одъ куѣ полазишь; па ѣшъ се сретанъ
нѣойзи враѣати. Ако починѣшь што, помени Бога;
пакъ ће ти посао поѣи за рукомъ. Ако дочинѣшь што,
помени Бога; пакъ ѣшъ се веселити съ послови свои.
И у радости помени Бога; быѣ ти радость двоинномъ
слаѣа. И у жалости помени Бога; быѣ ти туга два-
путъ лаеша. И на самрти помени Бога, па смртъ ће
ти бити повратакъ своме оцу.

Помени Бога!

Светый Сава.

Св. Сава е юшъ дететомъ быо пуњъ любви и
вере у Бога. Ютромъ кадъ бы устаю, прва му е по-

* За народношколску читанку.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

мисао была: ноћасъ ме е Богъ милостно чувао; да-
нашвѣи љу данъ нѣму посветити. Предъ што бы се
изютра еломъ приватио, ово му е мисао была: лебъ
овай Богъ ми дае, я љу нѣму срце и душу. Кнѣигу
учеѣи помишляо е: Богъ е радъ да будемъ добаръ и
паметанъ, морамъ дакле прионути, да поетигнемъ то.
При обѣду мислио е: све што добра имамо, имамо одъ
Бога, нѣгове дакле даре валя съ благодарношћу и
умереношћу да уживамо, ал' да се сетимо и сирота
нѣговы, те да ѣи наранимо, еръ сви смо деца еднога
оца небесногъ. Кадъ е видіо, да неваляла деца ружно
што чине, онъ ѣи е сажалѣвао, помишляюѣи: да ме
ние отаць мой одъ зла чувао и на добро упуѣивао,
я бы заръ ѣошъ несретнѣе дете быо, него то што е.
Кадъ е кое добро дете виѣао, помишляо е: у Бога
има много и много болъ деце, него што самъ я, ал'
љу се трудити, колико могу, да будемъ добаръ. Кадъ
е сунце залазило, онъ бы помишляо: тако ѣе можда
наскоро и мой светъ заѣи, и онда ѣе ме отаць не-
бесвѣи у леншѣи увести; али ми се валя зарана съ
побожношћу и добримъ делима и мислима за зала-
закъ овогъ живота старати. И кадъ е легао, поми-
шляо е: Богъ е одредіо ноћъ за покой, нѣму неѣа се
повери ко се мирну и сладку сну радуе.

Тако е светитель Сава цео данъ у души съ Бо-
гомъ быо, и нѣга сеѣаюѣи се легао е, а чимъ се одъ
сна дизао, прво е и прво опетъ на Бога помишляо

Муве и пауци.

У едногъ краля бѣише синъ, кои имаѣаше обичай
питати: рашта е Богъ муве и паукове и остале ситнѣе
животинѣице створио, кадъ оне нису ни одъ кое ко-
ристи. Само — вели — да ми се може, я бы ѣи све
са землѣ истребіо.

Бдаредъ мораве кралъвиѣ овай у битци предъ неприятелѣмъ бежати. Уморенъ посади се у вече у шуми подъ растъ и заспи. Бданъ одъ неприятельски момака, кои га ктеде уватити жива, кришомъ идуѣи за нѣмъ, наѣе га на спаваню; али у кои ма да му се са свимъ приближи, падне кралъвиѣу мува на лице, убоде га и пробуди, и онъ на ноге поскочи и сретно утече.

Кралъвиѣ се садъ прикрие у шумску пеѣину. Крешашъ наукъ ноѣу преко целе рупе, кудъ се у пеѣину улазило, оплете свою велику лешу мрежу. Уютру доѣу двоица одъ неприятеля предъ пеѣину, и еданъ ѣе реѣи: „Улази унутра, онъ е ту сакривенъ;“ на кое другѣи одговори: „Ние онъ ту, ерѣ иначе морао бы улазеѣи паучину ову покидати.“

Кадъ неприятельи одоше, а кралъвиѣ изаѣе, па клекнувъ на землю подиже склоплене руке къ небу, рекавши: „Боже! юче си учиню да ми мува, а данасъ наукъ животъ избави — како ѣу ти на твојој великој милости благодарити! Садъ видимъ да е све мудро нареѣено, што си годъ ты нареѣио.“

Савети шегрима.*

Ты си у добру куѣу на науку примлѣнъ; твой господаръ и госноя обое су красни люди; благодари Богу на томе и владай се добро, пакъ ѣе ти бити добро.

Поштуј и люби ѣи као друге родителъ свое; буди имъ покоранъ и на свему што ти чине захваланъ, пакъ ѣе ти они, кадъ те виде покорна и захвална, ѣошъ више добра чинити. Люби и слушај ѣи као роѣене ро-

* За недельношколску читанку.

датель свое, па ће и они тебе любити као рођено дете свое.

Не противи се нит' гунђай, кадъ те съ твога несташлука, или съ неуредности и непокорности покараю, или кадъ те потеряю на радъ и редъ, или на чистофу и на точность. Видићешъ доцнѣ, да е то каранѣ на твоє добро а не на нѣово. Сети се — ты више ниси мало дете — да можешъ свашта чинити; нису те узели, да те цупкаю и лююшкаю; ниси ту стао да се играшъ и шалишъ, него да учишъ, да учишъ радъ и занатъ, коимъ ћешъ себе и свое, до смрти, лебомъ ранити.

Запамти свое свакидашнѣ послове и дужности, пакъ иѣ извршуй радо и точно, никадъ иѣ не одлажи ни чекай, да те опоминю и зивкаю. Само неваляле и глупе главе даю се опоминяти на свое дужности, и гунђаюћи иѣ извршую. Ты добаръ буди и паметанъ, па не само сваку заповестъ радо послушай, него гледай и желю нѣову да дознашъ, и да е пре, него што е изявише, извршишъ; тимъ ћешъ показати да иѣ почитуешъ, а онда ће и они тебе веѣма любити.

Имаю ли твои господари оца и майку, поштуй те старе душе као свогъ рођена деду и стару майку; ако учинишъ то, имаћешъ две душе више, кое ће те у туѣни пазити и чувати.

Имаю л' твои господари свою децу, владай се према той деци као према својој рођеној браћи и сестрама. Ако си одъ нѣи старѣи, буди и паметнѣи. Чувай иѣ одъ сваке беде и напасти, задржи иѣ одъ сваке штете и зла; опомени и благимъ иѣ начиномъ застави, да неучине што, съ чега бы имъ се родители могли расрдити. Ако ты децу узволишъ, волеће и деца тебе, а родители нѣови јошъ и веѣма.

Кадъ те господаръ съ посломъ муштеріама пошлѣ, иди улюдно и пріяви се учтиво и пристойно,

нека свакій види, да си са свимъ другчи и много више вреданъ него гдикои дивляци. За невоспитаницомъ свакій одплюва. Покажи се у свакоме друштву и на свакоме месту улюданъ; тимъ ћешъ и евоме господару а јошъ више себи образъ осветлати, за то ће те свак' поштовати и свак' се отимати за тебе.

Буди и калфама послушанъ, као старој браћи својој; притрчи и послужи гдигодъ можешъ, пакъ ће и они теби любавну услугу любавније вратити. Слушай иј, одъ њи ћешъ много што научити; теби ће радіе него другомъ свашто и свакадъ показати.

Буди увекъ веранъ и поштенъ, како у ситницама тако и у најкрупниимъ стварима; онда ће се сватко моћи у тебе поуздати, онда ће ти смети поверити благо и злато и животъ свой. А добро упамти: Благословъ и свако добро силази на оногъ, ко поверено благо верно сачува; а клетва и срамота стигне свакога оногъ, одъ кога се мора све крити и заключавати.

Никадъ не помисли: мой е господаръ богатъ, а ово е маленкошь, могу е узети. Ни игле ни конца, ни најманю стваръ туђу не узми. Ние ни онај, што га данасъ на вешала воде, на едаредъ съ великимъ започео, но са ситницама. И никадъ не помисли: Самъ самъ, нема ме ко видити. Ако нико не види, види и зна Богъ; испредъ њѡга се нигди нико не сакри. Заклела се земля раю, да се сваке тайне знаю. Изићи ће дело на видело. Буди дакле веранъ, пакъ ћешъ задобити веру, и кадъ те господаръ твой за верна призна, пакъ ти свое ключеве и новце повери и съ највећимъ рачунима и еспапомъ у туђъ светъ своимъ муштеріяма пошлѡ, — радуј се тада и поноси највећма, ербо е то што ти највећу цену и вредность дае, у целоме свету, куда годъ доћешъ.

Пословице за ученѣ на изуеѣ: Научи занатъ, па ако те среѣа и остави, занатъ те никадъ неће изневерити. Болъ е тврѣиј посао, кои те лебомъ рани, него слава и господство, поредъ кои скапавашъ одъ глади. Безъ муке нема науке. Ђднимъ се ударцемъ дубъ не обара. Ко оће да се ватре нагрее, мора и дима да се нагута. Ко се не мучи у младости, куку му у старости. Ко ние за другога, ние ни за се. Ко ние за се, ние за другога. Ко е радъ да у старости одпочине, у младости валя да се труди. Ко до двадесете не зна, и до тридесете нема, тешко куѣи коя га има. Ако самъ за себе нећешъ, да ко ће; ако оћешъ, па каде ћешъ; ако одма не ћешъ, да каде ћешъ? —

Г а ш а .

Гашо, Гашо, тужанъ Гашо,
 Шта ће съ тобомъ бити!
 Гаша ктеде столаръ бити:
 Тежакъ му е сврд'о,
 Ктеде за тимъ ковачъ бити:
 Гвожђе му е тврдо.
 Онъ е ктео тикачъ бити:
 Кидаю се конци,
 И лончаръ е ктео бити,
 Ал' му смрде лонци.
 Затимъ ктеде креячъ бити,
 Ал' га игла боде,
 Штогодъ Гашанъ поче радит'
 Све натрашке оде —
 Гашо, Гашо, леньиј Гашо,
 Шта ће съ тобомъ бити!

Гашо, Гашо, тужанъ Гашо,
 Шта ће съ тобомъ бити!

Гаша ктеде пекаръ быти:
 Вреле су му пећи,
 Тада ктеде месаръ быти,
 Ал' е тешко сећи.
 Прокте му се чизмаръ быти,
 Ал' удара ћиришъ.
 Јошъ и ратаръ ктеде быти,
 Ал' му смета киришъ,
 Тад' ћурчия ктеде быти:
 Опетъ игла бode,
 Штогодъ Гашанъ поче радит'
 Све суновратъ оде —
 Гашо, Гашо, лений Гашо,
 Шта ће съ тобомъ быти!

Гашо, Гашо, тужанъ Гашо,
 Шта ће съ тобомъ быти!
 Гаша і' много започиняю,
 Али ништа недочиняю
 Ет' тако су лета прошла,
 Гаши старость дошла.
 Садъ гладуе и яуче,
 Плаче, виче, хуче:
 О младости лепо доба,
 Лудо ли ти прође!
 Куку! леле! тужанъ Гашо
 До чега ли дође!
 Тешко ономъ кои не зна
 Рада ни заната:
 Гладованъ, ядованъ
 Нераду е плата.

Задатци за слободне писмене саставе у II. разреду србски народни школа.

I. СТЕПЕНЪ.

Имена сшварій (substantiva).

1. Задашакъ. Попишите ми све школске намештае; свако име почните са малимъ словомъ; иза свакогъ имена метните запету; кадъ испишете, онда ћете све чисте звучиће подвући да се види познаете л' ий.

Решенѣ.

Школски су намештаи: *)

икона, штица, асталъ, столица, табла, клупа и т. д.

(Исто се овако може задати да напишу имена н. пр. свию писареки справа, свию собны намештаи, свию кућны одая, — имена различны кућны справа, имена одеће и обуће, ела и пића и т. д., види букваръ стр. 59.)

2. Задашакъ. Попишите ми, коѣ одъ ваши сродника кодъ куће имате; метните уза свако име речцу „мой“ или „моя“, како е гди нужно, и повуците све нечисте и спосне самогласне звучиће.

Решенѣ. Кодъ куће е:

Мой отаць, моя мати, мой дедъ, моя стара майка, мой братъ, моя сестра, мой стриць, моя стрина, мой уякъ и т. д.

3. Задашакъ. Напишите ми свакиј по десетъ имена одъ домаћи животяня; разделите слокове са усправномъ линиомъ; пазите на гласъ *нь* (и ако се нађе *ль*), да га добро напишете гди треба.

Решенѣ.

Домаће су животинѣ:

во', конь, крава, ждребе, теле, коза, овца, свинче, псето, мачка и т. д.

4. Задашакъ. Попишите ми имена познаты цве-

* Насловъ свакогъ задатка мора се деци на табли написати, докъ задатке не свештаю сама.

това, найпре пролетни, после летни; започните свако име съ великимъ словомъ, и пазите на гласъ ль и нь.

Решенѣ.

Пролетни су цветови:

Саса, Любичица, Данъ и Ноћъ, Висибаба, Лала, Зумбулъ и т. д.

Летни су цветови:

Ружа, Каранфилъ, Невенъ, Драголюбъ, Ладолежъ, Божуръ, и т. д.

5. *Задашакъ.* Напишите ми свакиј по десетъ воѣака.

Решенѣ.

Воѣке су:

трешня, вишня, кайсиа, крушка, ябука, бресква, оскоруша, шљива, гуња, кестенъ.

6. *Задашакъ.* Напишите ми имена дванаестъ годишнихъ месецѣхъ, и подвучите име свакога месеца, кои има 31 данъ.

Решенѣ.

Годишнихъ су месеци:

Јануаръ, Фебруаръ, Мартъ, Априлъ, Май, Юниј, Јулиј, Августъ, Септемберъ, Октоберъ, Новемберъ, Децемберъ.

7. *Задашакъ.* Испишите ми сва имена оны птица, о коима е речъ у 28 чланку I читанке; метните иѣ све у вишеброј, те додайте къ њима ако јошъ кое такове птице познаете: аа' теодате метниге у едноброј.

Решенѣ.

Путнице су птице:

ласте, славуи, коноплярке, црвендаѣи, говедарке, зебе, грлице.

Путница е птица и

кукавица, косъ, шева, рода, чвораѣъ и др.

8. *Задашакъ.* Вы сте јуче были у менажерѣи, и тамо сте видели различни животиня; пишете вашемъ

другу Милану, шта сте вид'ли, и позовите га нека и онъ дође и види.

Решенѣ.

Друзе Милане!*)

Быо самъ ти юче у менажерии. Ту самъ видіо едногъ лава, едногъ тигра, две хіене, два медведа, два курыака, два орла, много папагая, три зміе, едногъ крокодила. Дођи да и ты видишь. Зове те твой другъ Н. Н.

9. *Задашакъ.* Напишите ми свакій по 10 мушки и по 10 женски имена, али по азбучномъ реду, и подвучите ако буде кое име сложено.

Решенѣ.

Мушка су имена:

Анђелко, Богданъ, Владиславъ, Голубанъ, Добренъ, Живота, Любинко, Милорадъ, Радивое, Стойко.

Женска су имена:

Анђелия, Босилька, Видосава, Драгина, Евросима, Кумрія, Милица, Ружа, Стојанка, Чедмила.

10. *Задашакъ.* Пишите нашемъ болестномъ другу Мирку, ко вамъ е было на испиту, и како сте га положили.

Решенѣ.

Драгій Мирко!

Юче смо имали испитъ. Ту е было господињъ прота, господињъ катихета, господаръ кнезъ, мой отаць и іошъ много людій. Испитъ смо добро положили. Поздравля те твой другъ Н. Н.

11. *Задашакъ.* Напишите ми све занаціе, кои су нужни при зиданю куће.

Решенѣ.

При зиданю куће нужни су:

зидари, дрводелъ (дунђери), црепари, столари, бравари, стаклари и млоги помагачи.

*) Найаужніе што е о форми писма валя овде деци протолковати и показати.

12. *Задашакъ*. Юче в было четвртакъ, те сте излазили у полъ; напашите шта сте видели.

Решенѣ. Юче самъ было у полю. Ту самъ видю: ливаде, шуму Н., брдо Н., долину Н., реку Н., нъиве, винограде, воѣняке и др.

13. *Задашакъ*. Обявите ми у писму, кое градове и вароши знате, было да сте у нъима были, ил' да сте само чули за нъи.

Решенѣ.

Господине!

Я знамъ градове и вароши: Варадинъ, Темишваръ; Новый Садъ, Карловце, Земунъ, Митровицу, Руму, Иригъ, Сомборъ, Баю, Суботицу, Кикинду, Вршацъ. Сомборъ самъ видю, друге нисамъ. Вашъ покорный ѣакъ
Н. Н.

14. *Задашакъ*. Попишите ми имена стварій, кое су одъ гвожђа начинъне, — како ѣй се можете сечити, и метните ѣй све у вишеброй.

Решенѣ.

Одъ гвожђа су:

ножеви, вилюшке, ражњѣви, ватралъи, мотике, ашови, ерпови, косе, брадѣе, ключеви и др.

15. *Задашакъ*. §. 19. Изъ I. читанке, стр. 146.

Решенѣ.

Одъ дрвета е:

столь, (асталь), столица, постеля, клупа, врата, орманъ и др.

Одъ коже су:

чизме, ципеле, напуче, рукавице, кожуси, уздице и др.

16. *Задашакъ*. §. 20. изъ I. читанке.

Решенѣ. Маказе, иглу, и кутю потребуе кроячъ; тестеру, маклицу и бургию потребуе столаръ; чекиѣ, клѣште и пилу потребуе ковачъ; шило, смолу и шанъ потребуе чизмаръ и др.

(Продужиѣ се.)